

XV. Kasvatustalautakunta.

Lautakunnan
työ.

„Vuonna 1903 on Kasvatustalautakunnan työ jatkunut pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan kuin edellisinä vuosina, mutta edelleenkin laajentunut, kolmen poikain kasvatustalaitoksen lisäksi kun vuoden kuluessa on tullut myöskin laitos tyttöjä varten. Kasvatustalaitoksiin yhdistetyissä kouluissa on opetusta mikäli mahdollista annettu kaupungin kansakouluille vahvistettujen oppisuunnitelman mukaan. Muidenkin hoidokastensa koulunkäynnistä on Lautakunta koettanut pitää huolta parhaalla tavoin.

Uusi tyttöin
kasvatustalaitos.

Uutta kasvatustalaitosta varten on Vanajan pitäjässä vuokrattu Paikkalan palstatila rakennuksineen ja puutarhoineen. Isommassa rakennuksessa ovat oppilasten makuuhuoneet ja johtajattaren asunto, pienemmässä koulusali, kyökki ja ruokasali. Johtajatar muutamain tyttöjen kanssa muutti laitokseen kesäkuussa pannaakseen sisäoppilastalaitoksen kuntoon, mutta kouluopetus alkoi vasta syyskuussa vähemmälle oppilasjoukolle, joka uusien tulokasten kautta vähitellen lisäytyi, niin että oppilaita vuoden lopussa oli 17, kaikki sisäoppilaita. Alkuperäisen suunnitelman mukaan ottaisi oppilaitos vastaan 15 sisä- ja 10 ulko-oppilasta. Mutta kun monesta syystä näyttäisi enemmän tarkoituksenmukaiseksi, että niin monta kuin suinkin saisi pysyä johtajattaren erityisen valvonnan alaisena, katsoi Lautakunta olevan syytä toistaiseksi pitää kaikki sisäoppilaita, jonka johdosta sisäoppilastalaitos on varustettu 20 tytölle.

Määräraha
undelle kasva-
tustalaitokselle
ruotsiapuhuvia
poikia varten.

Koska myöskin niiden ruotsiapuhuvain poikain luku, jotka on täytynyt ottaa Lautakunnan huostaan, yhä on lisäytynyt ja kun on näyttäytynyt mahdottomaksi saada useampia sellaisia otetuksi tavallisiin maalaiskansakouluihin, niin Kasvatustalautakunta laatiessaan ehdotustansa 1904 vuoden tulo- ja menoarvioksi teki esityksen toisen kasvatustalaitoksen perustamisesta näitä poikia varten, ja Kaupunginvaltuusto onkin suvainnut vuoden menoarviossa osottaa siihen tarvittavat varat.

Hoidettuja
lapsia.

Kalenterivuoden alussa ylläpiti Kasvatustalautakunta 84 lasta, 60 poikaa ja 24 tyttöä. Tähän lukumäärään on vuoden kuluessa tullut lisäksi 28 poikaa ja 12 tyttöä, jota vastoin 14 poikaa ja 1 tyttö samaan aikaan on lakannut nauttimasta Lautakunnan huolenpitoa, niin että vuoden

lopussa oli 74 poikaa ja 35 tyttöä, yhteensä 111. Näistä kuului 23 poikaa Sipoon kasvatustalokseen, 14 Nummen talokseen ja 21 Lohjan talokseen, kun taas 16 oli elätteillä muissa kunnissa ja kävi niissä kansakoulua. Tytöistä elätettiin 17 Vanajan turvakodissa ja 18 oli muualla elänteille annettuina. Rippikouluijässä olevat on paikkakunnan papisto valmistanut ja päästänyt ehtoolliselle.

Kevätlukukauden lopussa 1903 laskettiin 11 poikaa kasvatustalosten kouluista, jonka ohessa neljä tyttöä sai päästötodistuksen niistä maalaiskansakouluista, joissa olivat käyneet. Kaikki kouluista lasketut pojat sekä sitä paitsi yksi, jota ikänsä tähden ei enää soveliaasti voitu pitää koulussa, on sijoitettu palvelukseen maalle, nuoremmat ruoka- ja vaatepalkalla, vanhemmat vuosipalkasta, joka on vaihdellut 36 ja 80 markan välillä paitsi tavannukaisia työvaatteita.

Useimmat vuonna 1902 taloksista päästetyistä pojista ovat pysyneet palveluksessaan toisenkin vuoden ja saaneet palkkaa aina 150 markkaa ynnä vaatteita, jota vastoin 5 poikaa palvelusvuoden loputtua on palannut kaupunkiin Lautakunnan voimatta sitä estää. Neljä heistä on saanut työtä työpajoissa taikka muualla, eikä heidän käytöksensä, enemmän kuin niidenkään, jotka edellisenä vuonna saivat palata kaupunkiin, ole tähän saakka antanut aihetta muistutuksiin, jota vastoin viides varsin pian lähti puutarharengin paikastaan ja sitten vähitellen on joutunut rappiolle, niin että Raastuvanoikeus äskettäin on tuominnut hänet sakkoihin kannettujen varojen hävittämisestä. Syy pojan rappiolle joutumiseen on suurimmaksi osaksi isän, joka on juoppouteen vaipunut ja jolla ennemminkin pojan kasvatustaloksessa oleskellessa on ollut vahingollinen vaikutus häneen.

Lautakunnan huostaan otettujen lasten terveydentila on yleensä ollut hyvä. Kuitenkin on useilla tullessaan ollut vatsakatarrri, johtuneena siitä lapsille sopimattomasta ravinnosta — „pullakahvista“ — jota kotona tavallisesti ovat saaneet. Näiden elänteille antaminen onkin sentähden vaatinut jonkun verran suurempia kustannuksia kuin terveiden lasten, koska on täytynyt tehdä eräitä ehtoja ravintoon nähden. Yksi oppilas Lohjan taloksessa on vuonna 1903 kuollut. Samaten kuin ennenkin on yksityisiä lapsia tuotu kaupunkiin saamaan hoitaa klinikoissa tahi sairaaloissa.

Kasvatustaloksiin otettujen lasten käytös on ollut sellainen kuin asianhaaran mukaan on voitu odottaa. Kun moneen on vaikuttanut hyvästi jo pelkkä kaupungista ja sen kiusauksista muuttaminen uusiin oloihin maalle, niin että heidän käytöksensä ei sitten ole antanut aihetta

Laitoksesta
päästettyjä
oppilaita.

Lasten tervey-
dentila.

Oppilasten
käytös.

sanottaviin muistutuksiin, on toiset, varsinkin ne, jotka Lautakunnan huostaan otettaessa ovat olleet vanhempia, ainoastaan vaikeudella voitu totuttaa säännölliseen työhön ja parempiin tapoihin. Karkaamisyriityksiä ei aina ole voitu estää, ja yhdessä tapauksessa on Lautakunnan ollut pakko antaa pojan, joka ei ollut päättänyt koulunkäyntiään, palata vanhempainsa luokse kaupunkiin, kun taas toinen poika, niinkään useampain karkaamisyriitysten jälkeen, on poistettu kasvatustaloksesta ja annettu muualle elätteille.

Vaikeasti kurissa pidettävät pojat.

Nämä ja muutkin tapaukset ovat olleet omansa yhä vahvistamaan Lautakunnan jo ennen saavuttamaa kokemusta, että on vaikea ja mahdotonkin asianmukaisesti kasvattaa tuollaisia vanhempia poikia sellaisissa laitoksissa, kuin kaupunki tähän saakka on perustanut, eikä viime vuosina sellaisia poikia yleensä olekaan otettu Kasvatustalokunnan huostaan, vaikka juuri ne kaikkien enin olisivat tarvinneet Lautakunnan huolenpitoa, ei ainoastaan omaksi parannukseksi, vaan myöskin siihen turmiolliseen vaikutukseen nähden, joka heillä on pienempiin lapsiin. Kasvatustalokkeen perustaminen, jossa olisi sisäoppilastalokke tuollaisille vaikeasti kurissa pidettäville pojille, on sentähden toivomus, jonka toteuttamiseksi pikaisia toimenpiteitä on tarpeen.

Syy lasten pahantapaisuuteen.

Niistä 185 tapauksesta, jolloin Lautakunta on ottanut lapsia huostaansa, on 84:ssä ollut suoranaishana syynä vanhempain juopotteleva elämä, sen mukaan kuin kotioloista hankitut tiedot ovat osottaneet; mutta ei ole epäilyksenalaista, että monissa muissakin tapauksissa juoppous on ollut ainakin myötävaikuttavana syynä. Yhteensä 57 tapauksessa ovat Lautakunnan huostaan otetut olleet leskimiesten tahi leskivaimojen lapsia, 28:ssä on heillä ollut isä- tahi äitipuoli, 37:ssä äiti naimaton nainen ja 15:ssä sekä isä että äiti kuolleet.

Niinkuin näistä luvuista näkyy, on syynä lasten pahantapaisuuteen etupäässä ollut juoppouden ja siveettömyyden ylipäänsä aikaansaamat epäkohdat kodeissa. Mutta myöskin köyhyys ynnä tietämättömyys sekä siveellisten periaatteiden puute niissä, joilla on ollut edesvastuu lasten kasvatuksesta, on osaltansa saattanut heitä vääriille teille. Niinpä monet vanhemmat lähettävät lapsensa kerjuulle, myymään sanomalehtiä y. m., jonka kautta he tulevat melkein myötäänsä oleskelemaan kaduilla ja toreilla, kaikenlaisten kiusauksien ja varsinkin vauhempain toverien turmiollisen vaikutuksen alaisina. Ei ole myöskään mitään tavatonta, että vanhemmat selkäsaunan uhalla käskevät lapsensa kerjäämään kokoon sen tai sen verran rahaa, ennenkuin saavat tulla kotiin. Tuollaisille luonnot-

tomille vanhemmille on tietysti varsin yhdentekevä, tulevatko lapset ensinkään kotiin yöksi vai jäävätkö kokonaan pois. Kun sitä paitsi vanhempain, köyhyyden tähden, usein täytyy lapsineen asua yhdessä muiden henkilöin kanssa samassa huoneessa, ovat heidän mielestään tavallisesti lapset parhaiten pois tieltä, kun oleskelevat ulkosalla, erityisesti huomauttamattakaan muita, ahtaista asunnoista johtuvia siveellisiä vaaroja. Että naimattomilla naisilla yleensä ei ole edellytyksiä kasvattamaan lapsiansa, varsinkin jos niitä on useampia, johtuu melkein asian luonnosta; mutta myöskin isän ja varsinkin äidin varhainen kuolema on usein näyttänyt olevan lapsille vahingoksi ja onnettomuudeksi.

Kuluneena vuonnakin on Lautakunta kahdessa tapauksessa ainoastaan sen kautta, että tuomioistuin Holhouslautakunnan vaatimuksesta on tuominnut vanhemmilta niiden lasten kasvatusoikeuden, jotka on katsottu pitävän ottaa Lautakunnan huostaan, saanut ne huolenpitonsa alaisiksi. Toisissa 22 tapauksessa, jolloin on katsottu tarpeelliseksi, että Kasvatuslautakunnalla olisi kaikissa oloissa kieltämätön määräysvalta lapsista, on vanhemmat voitu saada itse pyytämään holhoojan ja kasvattajan määräämistä heille. Lautakunnan sihteerille uskotut holhoukset, joita vuoden alussa oli 11 käsittäen 25 lasta, ovat sen kautta lisäytyneet 35:een ja koskevat yhteensä 52 lasta.

Holhoojan- ja kasvattajan määräyksiä.

Kaikki menot turvakotien ylläpidosta ja yksityisten elätteille antamisesta ovat olleet 34,482 markkaa 98 penniä, vastaten laskettuja 33,739 markkaa 50 penniä. Mutta kun samalla aikaa pahantapaisten lasten turvakodille lahjoitettujen rahastojen korkoja on kertynyt 772 markkaa 10 penniä enemmän kuin oli laskettu ja myöskin vanhempain apumaksuja on ollut 167 markkaa 65 penniä laskettua määrää enemmän, niin Kaupunginvaltuuston myöntämästä määrärahasta on säästynyt 196 markkaa 27 penniä. Sitä vastoin on tarverahojen yli suoritettu Smk 276: 40, sen johdosta että ilmoitus- ja matkakustannukset huoneistoa valittaessa uudelle tyttöjen kasvatustalokselle, tarpeelliseksi käyneet tarkastusmatkat y. m. ovat nousseet enempään, kuin ennakoita voitiin laskea.

Turvakotien menot.

Kasvatuslautakuntaan on vuonna 1903 kuulunut rehtori V. T. Rosenqvist, puheenjohtajana, senaatin kamreeri R. Erenius, kamreeri Ö. G. Westling, översti I. Gordie, tohtorinrouva H. Nordmann ja lääketieteen tohtori K. E. Holm. Rehtori V. T. Rosenqvistin ja kamreeri Ö. G. Westlingin, jotka vuoden lopussa olivat eroamisvuorossa, on Kaupunginvaltuusto valinnut uudestaan.“

Lautakunnan kokoonpano.